

การส่งออกปุ๋ยเคมีของจีนขยายตัวอย่างแข็งแกร่ง

ไตรมาสที่ 1 ส่งออก 8.162 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.1 เมื่อเทียบกับปีก่อน

ในไตรมาสที่ 1 ปี 2569 ปริมาณการส่งออกปุ๋ยเคมีของจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยมีปริมาณถึง 8.162 ล้านตัน อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการเติบโตดังกล่าว ประกอบด้วยปัจจัยที่ซับซ้อนหลายประการ ได้แก่ การพุ่งสูงของราคาที่มีสาเหตุมาจากสถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ มาตรการกำกับดูแลภายในประเทศอย่างเข้มงวดเพื่อค้ำประกันอุปทานและรักษาเสถียรภาพราคา ตลอดจนความแตกต่างอย่างรุนแรงของโครงสร้างสินค้าส่งออก ซึ่งร่วมกันก่อให้เกิดภาพรวมทางการค้าที่มีความซับซ้อน

ปริมาณและราคาปรับเพิ่มขึ้นพร้อมกัน โดยราคาที่สูงเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของการเติบโต

การเพิ่มขึ้นของมูลค่าการส่งออกสูงกว่าการเพิ่มขึ้นของปริมาณการส่งออก สะท้อนให้เห็นว่า “การปรับขึ้นของราคา” มิใช่เพียง “การเพิ่มปริมาณ” เป็นปัจจัยหลักที่ขับเคลื่อนการเติบโต

ด้านการส่งออก: ในไตรมาสที่ 1 ปี 2569 มูลค่าการส่งออกมีจำนวน 1,761 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยเฉพาะในเดือนมีนาคมเพียงเดือนเดียว มูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 681 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 41.8

ด้านการนำเข้า: ในช่วงเวลาเดียวกัน ปริมาณการนำเข้าและมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.5 และร้อยละ 59.6 ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการภายในประเทศต่อปุ๋ยโพแทชและวัตถุดิบอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นความต้องการที่ไม่สามารถยืดหยุ่นได้

ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์เป็นแรงขับเคลื่อน ทำให้ช่องว่างราคาระหว่างภายในและภายนอกประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว

การเติบโตอย่างแข็งแกร่งของข้อมูลการส่งออก ส่วนหนึ่งมีที่มาจากเหตุการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน กล่าวคือ การปิดกั้นช่องแคบฮอร์มุซ ซึ่งเป็น “เส้นทางคอขวด” ของการค้าปุ๋ยทางทะเลของโลกประมาณหนึ่งในสาม อันเป็นผลจากความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ ส่งผลโดยตรงให้ราคาปุ๋ยในตลาดโลกพุ่งสูงขึ้น และก่อให้เกิดช่องว่างด้านราคาขนาดใหญ่ระหว่างตลาดภายในประเทศและตลาดระหว่างประเทศ

● ตลาดระหว่างประเทศ

ราคาปุ๋ยเรียเม็ดในตะวันออกกลาง (ราคา FOB) ซึ่งเป็นดัชนีอ้างอิงของตลาดโลก พุ่งสูงขึ้นมากกว่าร้อยละ 75 อยู่ที่ระดับ 850 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ขณะเดียวกัน ราคาปุ๋ยเรียในตลาดต่างประเทศโดยรวมในไตรมาสที่ 1 เพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 90

● ตลาดภายในประเทศ

ภายใต้การแทรกแซงเชิงนโยบายอย่างเข้มแข็ง ราคาหน้าโรงงานของปุ๋ยเรียเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 4.3 อยู่ที่ 1,820 หยวนต่อตัน โดยช่องว่างราคากับตลาดต่างประเทศเคยขยายตัวเกินกว่า 3,000 หยวนต่อตัน

● ผลกำไรของภาคธุรกิจ

ช่องว่างด้านราคาที่มีขนาดใหญ่ดังกล่าว ได้แปรเปลี่ยนเป็นผลกำไรของผู้ประกอบการส่งออกโดยตรง โดยยกตัวอย่างเช่น บริษัทผู้นำในอุตสาหกรรมอย่าง “หยุนเทียนฮว่า” ซึ่งมีราคาจำหน่ายเฉลี่ยของปุ๋ยฟอสเฟตในไตรมาสที่ 1 เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และมีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 392

มาตรการกำกับดูแลเชิงนโยบายอย่างเร่งด่วน โดยให้ความสำคัญกับการค้าประกันอุปทาน และการรักษาเสถียรภาพราคาเป็นอันดับแรก

ภายใต้แรงจูงใจจากราคาที่อยู่ในระดับสูงของตลาดระหว่างประเทศ ประกอบกับช่วงเวลาสำคัญของการเตรียมปุ๋ยสำหรับฤดูเพาะปลูกฤดูใบไม้ผลิ รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการกำกับดูแลหลายระดับ และหลายรูปแบบอย่างรวดเร็ว โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อ “ค้าประกันอุปทานและรักษาเสถียรภาพราคา”

ระดับนโยบาย	มาตรการเฉพาะ	วัตถุประสงค์หลัก
มาตรการด้านการส่งออก	ตั้งแต่กลางเดือนมีนาคมเป็นต้นมา ได้ระงับการส่งออกปุ๋ยฟอสเฟตและปุ๋ยที่มีส่วนประกอบของฟอสฟอรัสโดยสิ้นเชิง (มีผลต่อเนืองจนถึงวันที่ 31 สิงหาคม) พร้อมทั้งเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบการส่งออกปุ๋ยชนิดอื่นผ่านด่านศุลกากร	เพื่อกักเก็บทรัพยากรไว้ใช้ภายในประเทศ และป้องกันการขาดแคลนอุปทานหรือการควบคุมราคาที่อาจสูญเสียไปจากการแสวงหากำไรส่วนเกิน
มาตรการด้านอุปทาน	มีการระบายปุ๋ยจากคลังสำรองเชิงพาณิชย์มากกว่า 10 ล้านตัน และส่งเสริมให้ภาคการผลิตดำเนินการผลิตอย่างต่อเนื่อง	เพื่อเพิ่มปริมาณอุปทานที่มีประสิทธิภาพในตลาด และบรรเทาความคาดหว้งต่อการปรับขึ้นของราคา
มาตรการด้านราคา	มีการกำหนดราคาสูงสุด และจัดให้ผู้ประกอบการรายใหญ่ให้คำมั่นว่าจะ “ไม่ปรับขึ้นราคาตามกระแส และไม่กักตุนสินค้าเพื่อเก็งกำไร” พร้อมทั้งยึดหลักการจำหน่ายในราคาที่เหมาะสม	เพื่อกำหนดเพดานราคาภายในกลไกการหมุนเวียนสินค้า ป้องกันการเก็งกำไรในตลาด และรักษาต้นทุนการใช้ปุ๋ยของเกษตรกรให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

ในทางตรงกันข้ามกับการส่งออก การนำเข้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญดังกล่าว ยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการขาดแคลนเชิงโครงสร้างภายในประเทศ โดยเฉพาะการพึ่งพาการนำเข้าปุ๋ยโพแทช (ซึ่งมีสัดส่วนการพึ่งพาประมาณร้อยละ 50) และกำมะถัน ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตปุ๋ยฟอสเฟต

โครงสร้างผลิตภัณฑ์ “สองข้าวสุตซิด (เย็น-ร้อน)”

ภายใต้ปริมาณการส่งออกรวม 8.162 ล้านตัน สถานการณ์การส่งออกของปุ๋ยเคมีแต่ละประเภท มีความแตกต่างกันอย่างมาก

ประเภทปุ๋ย	ผลการส่งออกไตรมาส 1	สาเหตุหลัก
แอมโมเนียมซัลเฟต	กำลังหลักโดยแท้ ปริมาณการส่งออกรวม 4.5885 ล้านตัน	เนื่องจากเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเภทปุ๋ยที่ไม่อยู่ภายใต้มาตรการจำกัดการส่งออก จึงกลายเป็น “ตัวเดียวที่โดดเด่น” ในการส่งออก และเป็นจุดเติบโตหลัก
ไดแอมโมเนียมฟอสเฟต (DAP)	ลดลงแบบหน้าผา จนเป็นศูนย์ ปริมาณการส่งออกทั้งเดือนมีนาคมเท่ากับ 0 ตัน	เนื่องจากตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคมเป็นต้นมา ถูกระงับการส่งออกทั้งหมด และมีการบังคับใช้นโยบายค้าประกันอุปทานภายในประเทศอย่างเข้มงวด
ยูเรีย	เพิ่มขึ้นก่อน แล้วลดลงภายหลัง เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ส่งออก 419,400 ตัน (ขณะที่ช่วงเดียวกันของปีก่อนแทบเป็นศูนย์) แต่เดือนมีนาคม ปริมาณส่งออกลดลงอย่างมาก เหลือเพียง 60,000 ตัน	เนื่องจากในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ฐานเปรียบเทียบของปีก่อนอยู่ในระดับต่ำมาก จึงทำให้อัตราการเติบโตสูงผิดปกติ ส่วนหลังเดือนมีนาคม มาตรการเชิงนโยบายได้จำกัดขอบเขตการส่งออก

ปัจจัยบวกและลบผสมผสานกัน ส่งผลกระทบต่อตลาดอย่างซับซ้อน

- ผลกระทบต่อตลาดภายในประเทศ

ภายใต้มาตรการเชิงนโยบายที่เข้มแข็ง ตลาดปุ๋ยเคมีภายในประเทศสามารถบรรลุผล “รักษาเสถียรภาพของราคาในภาวะสวนกระแส” ได้สำเร็จ กล่าวคือ สามารถหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการพุ่งสูงของราคาตลาดโลกส่งผ่านเข้าสู่ตลาดภายในประเทศ และสามารถรับประกันความมีเสถียรภาพและราคาที่เหมาะสมของปุ๋ยสำหรับการเพาะปลูกในฤดูใบไม้ผลิ

- ผลกระทบต่อภาคธุรกิจ

อุตสาหกรรมปรากฏการแบ่งแยกเชิงโครงสร้างอย่างชัดเจน โดยบริษัทชั้นนำที่มีโควตาการส่งออกและมีความได้เปรียบด้านต้นทุน (เช่น หยุนเทียนฮว่า และ Salt Lake) มีกำไรเพิ่มขึ้นอย่างมาก ขณะที่ผู้ประกอบการที่พึ่งพาวัตถุดิบนำเข้ากลับเผชิญแรงกดดันด้านต้นทุนอย่างรุนแรง

- ผลกระทบต่อโครงสร้างอุตสาหกรรม

การควบคุมการส่งออกที่เข้มงวดทำให้การแข่งขันในตลาดภายในประเทศทวีความรุนแรงขึ้น และอาจเร่งให้เกิดกระบวนการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม (reshuffle) ขณะเดียวกัน ยังสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของความมั่นคงของห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งจะผลักดันให้ภาคธุรกิจในประเทศมุ่งแสวงหาแหล่งวัตถุดิบที่หลากหลายมากขึ้น หรือเสริมสร้างศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง

สรุป: “มือที่มองไม่เห็น” เบื้องหลังการพุ่งสูง

การเติบโตอย่างแข็งแกร่งของการส่งออกปุ๋ยเคมีของจีนในไตรมาสที่ 1 ปี 2569 มิได้เป็นเพียงผลจากอุปสงค์ของตลาดเท่านั้น หากแต่มีลักษณะคล้ายกับการพุ่งขึ้นของราคาอันเป็นผลจากเหตุการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ที่รุนแรง ขณะเดียวกัน ภาครัฐจีนได้ดำเนินการใช้เครื่องมือนโยบายมหภาคอย่างเด็ดขาดเพื่อสร้าง “กำแพงกันชน” ระหว่างตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ และรักษาเสถียรภาพของตลาดภายในประเทศ

ท้ายที่สุด ผู้ที่ได้รับประโยชน์จาก “ช่วงขาขึ้นของการส่งออก” ดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่มีโควตาภายใต้นโยบายและมีทรัพยากรต้นน้ำอยู่ในครอบครอง

แนวโน้มในระยะต่อไป

จากการดำเนินนโยบาย “ค้ำประกันอุปทานและรักษาเสถียรภาพราคา” อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับความเสี่ยงของห่วงโซ่อุปทานโลกที่ยังคงดำรงอยู่ คาดว่าการส่งออกปุ๋ยเคมีของจีนจะยังคงอยู่ภายใต้กรอบ “การกำกับดูแลอย่างเข้มงวด และให้ความสำคัญกับความต้องการภายในประเทศ” โดยมีความเป็นไปได้น้อยที่การผ่อนคลายการส่งออกในวงกว้างจะเกิดขึ้นในระยะสั้น

แปลและเรียบเรียงโดย สปช.ปักกิ่ง

แหล่งที่มา: <https://mp.weixin.qq.com/s/MQVKEzA5C32y7LfBJtbWxQ>

www.opsmoac.go.th/beijing

www.facebook.com/moac.beijing